

Середній рівень ефективності використання капіталу забезпечується в Добровеличківському, Олександрівському, Новоукраїнському, Долинському, Маловисківському, Компаніївському та Новомиргородському районах.

Найбільш ефективно використовується капітал в Новгородківському районі. Зони вискоефективного ведення сільського господарства належать також Кіровоградський, Олександрійський, Голованівський, Вільшанський та Устинівський райони.

Отриманий розподіл районів склався під дією сукупності факторів, які різною мірою впливають на ефективність використання капіталу. Аналіз ефективності сільськогосподарської діяльності за допомогою рейтингових оцінок дає змогу виділити слабкі регіони та привернути до них більше уваги, регіони вискоефективного господарювання для вивчення та запровадження їх досвіду.

Список літератури

1. Раєвський С. Визначення узагальнюючої оцінки фінансового стану комерційного банку // Вісник НБУ. – 1996. – Квітень. – С. 31-36.
2. Гаркавий В.К., Гончаренко Н.Г. Використання рейтингових принципів для аналізу соціально-економічного стану сільських районів // Статистика України. – 2004 - № 1. – С. 91-94.
3. Єріна А.М. Статистичні аспекти визначення рейтингів // Статистика України. – 2000 - № 4. – С. 74-79.
4. Заєць С. Рейтингова оцінка соціальної привабливості регіонів України // Статистика України. – 1999 - № 3. – С. 22-25.
5. Горкавий В.К. Статистика: Підручник. – К.: Вища школа, 1995. – 415 с.

В статье методом рейтинговых оценок с использованием теории «адитивной ценности» проанализирована эффективность деятельности предприятий в сельском хозяйстве. С помощью интегрированного показателя определены зоны разной эффективности ведения сельскохозяйственного производства в Кировоградской области.

In the article after the method of ratings estimations with the use of «theory of aditivnoy value» the analysis of efficiency of activity of subjects of gosprodaryuvannya is carried out in agriculture. After a computer-integrated index the areas of different efficiency of conduct of agricultural activity are selected in the Kirovogradskiy area.

УДК 336.22:351.713

Г.І. Кузьменко, аспірант

Кіровоградський національний технічний університет

Інформаційне забезпечення процесу планування податкових платежів на мікрорівні

У статті розглянуто основні складові інформаційної бази, які використовуються при здійсненні податкового планування, досліджено особливості складання податкового паспорта підприємства, визначена його роль у розробці інформаційного забезпечення процесу планування податкових платежів на мікрорівні.

інформаційне забезпечення, податки, податковий паспорт, планування податкових платежів

Економічно обґрунтоване забезпечення кількісних і якісних параметрів бюджетних завдань та перспективних програм соціально – економічного розвитку

країни та її регіонів, оцінка потенційних можливостей окремо взятих суб'єктів господарювання значною мірою залежать від рівня повноти, достовірності та своєчасності інформаційного забезпечення процесу планування податкових платежів. Сфера податкового планування не є однорідною, оскільки передбачає необхідність урахування загальнодержавного, регіонального підходу, а також практики роботи окремих підприємств. Це, в свою чергу, позначається на формуванні системи інформаційного забезпечення за «накопичувальним принципом». У цьому аспекті важливою ланкою є саме мікрорівень, тому що формування фактичних обсягів податкових надходжень та якість планування податкових платежів на наступний звітний період значною мірою залежать від результатів діяльності, а отже й податкового потенціалу конкретних підприємств.

Існуючі підходи щодо формування інформаційного забезпечення процесу планування податкових платежів розглянуті в працях Десятнюк О. М., Захожай В. Б., Іванова Ю. Б., Крисоватого А. І., Литвиненко Я. В. та інших [1 – 6]. Разом з тим, не достатньо уваги приділяється процесу планування податкових платежів на рівні підприємств, практично не акцентується увага на розробці податкового паспорта суб'єкта господарювання як важливого засобу забезпечення контролю за правильністю розрахунку та сплати податків.

Завданням статті є дослідження особливостей розробки та обґрунтування доцільності використання податкового паспорта як важливої складової інформаційного забезпечення процесу планування податкових платежів на мікрорівні.

Під системою інформаційного забезпечення податкового планування розуміють процес безперервного, цілеспрямованого отримання інформації, необхідної для розробки планів податкових платежів та прийняття управлінських рішень на етапах податкового менеджменту. Розрізняють внутрішніх користувачів інформації та зовнішніх. В свою чергу, останніх цікавить інформація, яка характеризує лише порядок, повноту сплати та методику розрахунку конкретних податкових платежів. Така інформація, як правило, відображається у необхідному обсязі у різних формах звітності підприємств. Інформація для внутрішніх користувачів є більш повною за своїм обсягом та поєднує як офіційну інформацію, так і ту, що є комерційною таємницею. Розширення обсягу інформації необхідне для більш об'єктивного уявлення про перспективи подальшого розвитку суб'єкта господарювання, його податковий потенціал.

Інформаційне забезпечення процесу планування податкових платежів повинне відповідати встановленим вимогам, в сукупності яких основними є корисність, обсяг, реальність, оперативність та ефективність.

Вимога стосовно дотримання корисності інформації ґрунтується на урахуванні важливості отриманої інформації для розробки та прийняття відповідних рішень, визначення податкової стратегії підприємства.

За своїм обсягом інформація, що застосовується при здійсненні процесу планування податкових платежів на мікрорівні, повинна мати завершений характер та давати можливість для проведення всебічного аналізу та прогнозних розрахунків.

Реальність інформації базується на відображенні правдивих даних стосовно діяльності суб'єкта господарювання з урахуванням особливостей впливу внутрішнього та зовнішнього середовища на результати його функціонування.

При формуванні масиву інформації важливим фактором є оперативність її отримання, адже чим меншим є час проходження даних від моменту здійснення господарської операції до періоду отримання податковим менеджером, тим ефективніше рішення можна розробити на основі їх використання.

Слід враховувати, що отримання інформації не повинне бути дорожчим у порівнянні з корисністю її використання. У такий спосіб забезпечується ефективність використання інформаційного масиву.

В цілому інформаційна база планування податкових платежів на мікрорівні складається з сукупності елементів, поєднаних за певними групами (рис. 1).

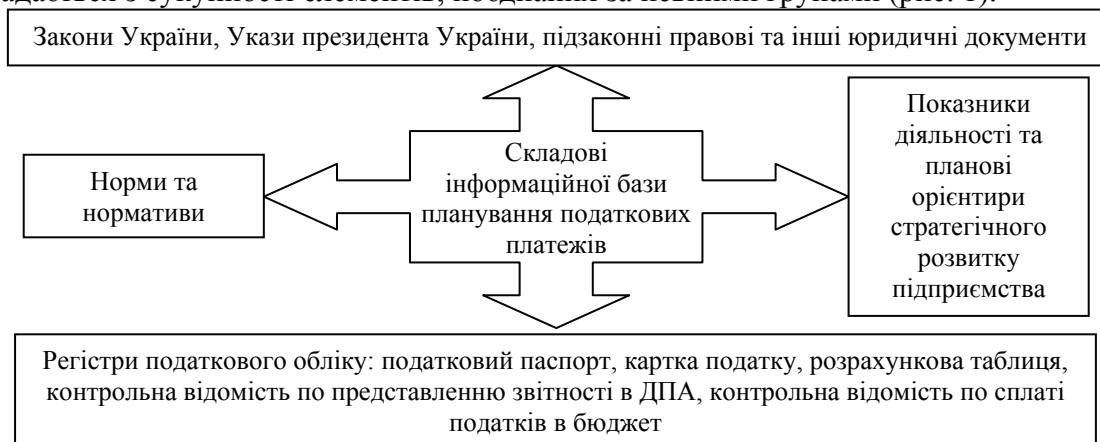

Рисунок 1 – Інформаційна база планування податкових платежів на мікрорівні

Важливою складовою інформаційної бази є Закони та Постанови, які приймаються Верховною радою України, Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, методологічні розробки з питань розрахунку конкретних податків, зборів та обов'язкових платежів. Негативною рисою даного елемента інформаційної бази є його постійна змінність, двояке тлумачення окремих положень нормативно – правових актів, відсутність пояснюючих юридичних документів тощо. Це призводить до виникнення конфліктів між платниками податків та податковими органами, спричинює складнощі при здійсненні процесу податкового планування.

До переліку норм та нормативів відносяться ставки податків та зборів, їх обмеження за окремими видами податків, або надані пільги. Їх визначення належить до компетенції Верховної Ради України, Президента України, Уряду України, органів місцевого самоврядування.

Показники діяльності підприємства включають перелік індикаторів, з використанням яких здійснюється оцінка матеріально – технічної бази суб'єкта господарювання, його ресурсного потенціалу, виробничої та фінансової діяльності. Планові орієнтири стратегічного розвитку підприємства мають узагальнений характер та розробляються лише за основними напрямками його діяльності. Зокрема, до складу показників, що характеризують розвиток матеріально – технічної бази підприємства належать вартість основних засобів та матеріальних ресурсів, площа земельних угідь. Оцінку використання ресурсного потенціалу пропонуємо здійснювати із застосуванням показників забезпеченості суб'єкта господарювання основними видами ресурсів, фондовіддачі, матеріаломісткості, продуктивності праці. Для характеристики виробничої діяльності підприємства необхідно використовувати інформацію про обсяги виробництва та реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у натуральному та вартісному вимірниках. З метою дослідження фінансової діяльності слід використовувати інформацію про проведення операцій з цінними паперами.

Для забезпечення контролю за правильністю розрахунку та сплати податків на рівні підприємств доцільно передбачити застосування наступних реєстрів податкового обліку:

- податковий паспорт;
- картка податку;

- розрахункова таблиця;
- контрольна відомість по представленню звітності в ДПА;
- контрольна відомість по сплаті податків в бюджет.

В сукупності зазначених реєстрів найбільшим за ємністю та інформативністю є податковий паспорт підприємства – документ, у якому представлені всі види податків, що сплачуються суб'єктом господарювання в процесі господарської діяльності. Даний документ необхідний для контролю за повнотою нарахування та сплати підприємством податків, а також для своєчасних коригувань податкової політики при зміні підходів у його діяльності.

Не дивлячись на важливість застосування податкового паспорта, на сучасному етапі розвитку його використання суб'єктами господарювання не є обов'язковим, і тому доцільно на законодавчому рівні ввести паспортизацію муніципальних і державних підприємств, а також інших господарюючих суб'єктів. Всі показники паспорта доцільно звести в таблиці, які дадуть повне уявлення про основні соціально – економічні показники діяльності юридичної особи, її структуру, наявність дочірніх (залежних) підприємств, показники, які використовуються для розрахунку податкової бази, динаміку надходження податкових платежів (зборів) за рівнями бюджетів, заборгованості та податкового навантаження.

Податкові паспорти підприємств слугують базою для проведення оцінки їх економічного потенціалу, виявлення причин зростання або зниження податкових надходжень, і повинні представлятися разом з бухгалтерською звітністю та зазначеними вище реєстрами податкового обліку в територіальні податкові інспекції. Інформація, наявна у паспортах, має бути конфіденційною і слугувати основою для складання податкових паспортів галузей та регіону в цілому.

Набір показників, відображених у податковому паспорті підприємства, міститься в формах фінансової та статистичної звітності. Зокрема, при складанні податкового паспорта можуть бути використані економічні показники, відображені у формах фінансової звітності №1 «Баланс», №2 «Звіт про фінансові результати», №3 «Звіт про рух грошових коштів», №4 «Звіт про власний капітал», №5 «Примітки до річної фінансової звітності». Загальні принципи складання форм фінансової звітності регулюються відповідними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та іншими актами нормативно – правового походження. Набір форм статистичної звітності може істотно коригуватися в залежності від виду діяльності суб'єкта господарювання.

В узагальненому вигляді формат податкового паспорта підприємства має містити відображену у певній послідовності сукупність складових (рис. 2):

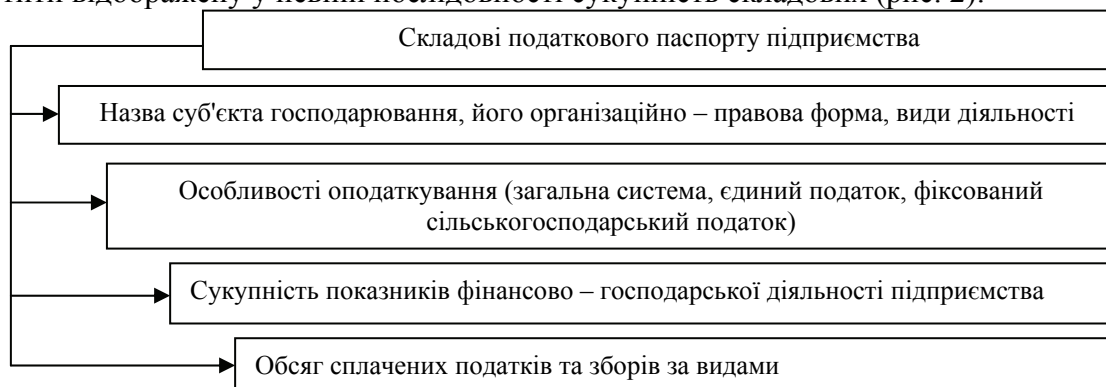

Рисунок 2 – Узагальнений формат податкового паспорта суб'єкта господарювання

Поєднання у податковому паспорті важливих економічних показників та оцінка динаміки їх зміни сприятимуть розробці об'єктивних висновків щодо причин зниження та резервів нарощування складових, які формують податкову базу суб'єкта господарювання за видами податків та зборів (обов'язкових платежів). Наприклад, на основі використання інформації про валові доходи, валові витрати та суму амортизаційних відрахувань можна розрахувати фактичну суму прибутку до оподаткування, спрогнозувати його величину на послідуючі періоди. Подібним чином встановлюється прогнозована величина податкової бази за іншими видами податків та зборів, на основі чого та з урахуванням ставки податку (збору) визначається загальний обсяг податкових платежів.

При формуванні системи показників для їх відображення у податковому паспорті та подальшому використанні у якості основи для здійснення планування обсягу податкових надходжень необхідно урахувати особливості визначення податкової бази, пов'язані зі специфікою діяльності підприємства. Так, суб'єктами малого підприємництва та сільськогосподарськими підприємствами можуть бути використані альтернативні способи оподаткування. Наприклад, платником фіксованого сільськогосподарського податку може бути лише той товаровиробник, у якого питома вага виручки від реалізації сільськогосподарської продукції і продуктів її переробки у загальній сумі валового доходу за попередній звітний рік перевищує 75%. Якщо ж зазначена умова не задовольняється, то підприємство сплачуватиме податки на загальних підставах.

У ході розробки висновків стосовно прогнозованого податкового навантаження на суб'єкт господарювання необхідно враховувати динаміку розміру податкової бази та зміни податкових ставок.

На кожний податок, що сплачується підприємством, необхідно розробити картку податку. У ній повинна міститись повна інформація про операції, які підлягають оподаткуванню, базу оподаткування, ставки податку, а також про терміни здачі звітності та сплати податку. Картка повинна складатись на кожен звітний період (календарний рік) та затверджуватись головним бухгалтером.

Крім того, доцільно розробити розрахункову таблицю із зазначенням у ній розрахунку податку по кожному об'єкту оподаткування. Таку таблицю потрібно прикладати до кожного звіту по податку та здавати разом із звітом.

З метою посилення контролю за сплатою податків в бюджет доцільно застосовувати контрольну відомість, складання якої слід доручити заміснику головного бухгалтера. Заповнення відомості відбуватиметься при представленні спеціалістом по податках платіжних документів, які підтверджують сплату податку (у тому числі виписок банку).

Якісне складання податкових паспортів при одночасному застосуванні інших документів по адмініструванню податків сприятиме визначенню реального податкового навантаження конкретного суб'єкта господарювання та розробці напрямків його оптимізації.

Отже, належне інформаційне забезпечення процесу планування податкових надходжень на мікрорівні слугує основою для якісного проведення оцінки податкового потенціалу, дослідження причин відхилень фактичних сум податкових надходжень від запланованих показників, розробці основ оптимізації тактики і стратегії податкового контролю. Предметом подальших досліджень даної проблеми має стати розробка набору індикаторів для характеристики кожної із зазначених складових системи інформаційного забезпечення сфери планування податкових платежів на рівні суб'єкта господарювання з урахуванням особливостей його діяльності.

Список літератури:

1. Захожай В. Б., Литвиненко Я. В., Захожай К. В., Литвиненко Р. Я. Система оподаткування та податкова політика: Навч. посібник / Під заг. ред. В. Б. Захожая та Я. В. Литвиненка. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 468 с..
2. Іванов Ю. Б., Крисоватий А. І., Десятнюк О. М. Податкова система. Підручник. – К.: Атіка, 2006. – 920 с.
3. Лицик А. І. Податки як інструмент фіскального адміністрування // Фінанси України. - №9, 2002 р. – С. 42 – 48.
4. Михайленко В., Проскура К. Спрощена система оподаткування як метод регулювання податкового навантаження // Економіст, №5, 2007 р. – С. 65 – 68.
5. Палей С. Застосування фінансової і податкової звітності для оцінки податкового тягаря // Бухгалтерський облік і аудит, №8, 2007 р. – С. 41 – 47.
6. Планування та адміністрування податкових надходжень як складова соціально – економічного розвитку регіону / За редакцією Давидова Г. М., Любченко О. М. Монографія. – Кіровоград: Поліграфічно – видавничий центр “Імекс - ЛТД”, 2007. – 374 с.

В статье рассмотрены основные составляющие информационной базы, которые используются при осуществлении налогового планирования, исследованы особенности составления налогового паспорта предприятия, определена его роль в разработке информационного обеспечения процесса планирования налоговых платежей на микроуровне.

In this article is demonstrated the basic of information, what may be used of the financial pay planning, studied of base of consist tax passport of enterprises, is defined of him role of the invent of information of the problem to consisting tax planning in the microeconomix.

УДК 336.722.24

Є.С. Кузьмін, асистент

Кіровоградський національний технічний університет

Проблеми інвестицій в розвиток земельного капіталу

В статті розглядаються чинники впливу на інвестиційне забезпечення розвитку земельного капіталу. Особлива увага приділяється покращенню інвестиційної привабливості. Запропоновано напрями удосконалення механізму інвестиційного забезпечення.

інвестиції, інвестування, обсяг інвестицій

Актуальність теми дослідження. Велика кількість господарств галузі отримали у власність землю, можуть купувати сільськогосподарську техніку, будують приміщення і споруди, формують основне стадо, закладають багаторічні насадження, створюють інші майнові об'єкти. Серед таких господарств суттєве місце займають фермерські господарства. Вартість лише сільськогосподарської техніки фермерів перевищує 0,5 млрд. грн., а загальний обсяг майна досягає 1 млрд. грн. Однак у наслідок недоліків обліку і статистики власність фермерів (їх капітал) недостатньо досліджена.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання теорії і практики інвестицій, формування джерел їх фінансування, ефективність інвестицій, стратегії інвестиційного розвитку досліджували зарубіжні автори Александер Г., Беренс В., Бейлі Д., Брігхем Ю., Гітман Л., Самуельсон П., Холт Р., Хонко Я., Шарп У. та інші. Вагомий внесок у